

להיות תלמיד עם ASD

יעל אסטרוגו

רכזת תחום ASD
במנהל לחינוך התיישבותי
ודוקטורנטית באונ' בר אילן

שאלות מקדימות

- התייחסות לילדים בגן / ביסודי / בחט"ב / בתיכון / סטודנטים באוניברסיטה
- התייחסות לתלמידים בשילוב יחידני / בכיתה קטנה / בבי"ס מיוחד
- התחום האקדמי
- התחום הקוגניטיבי
- התחום החברתי
- התחום המיני
- התחום הרגשי
- התחום התפקודי
- קשב וריכוז
- למידה בימי קורונה
- עבודת צוות
- תפקיד הסייעת / המשלבת / תומכת ההוראה

נושאי ההרצאה

מיפוי הכישורים והמיומנויות הנדרשים מתלמיד בכיתה

תחומי עבודה עם תלמיד עם ASD

דוגמא לתוכנית עבודה

מה נדרש מתלמיד כדי להצליח בכיתה?

- יכולות קוגניטיביות
- יכולות חברתיות - תקשורתיות
- יכולות רגשיות
- יכולות התארגנות
- קשב וריכוז
- יכולות מוטוריות
- ויסות
- חזון ומטרות
- גמישות ויכולת הסתגלות
- יכולות למידה מרחוק
- ועוד

חוזקות שכיחות בכיתה אצל תלמידים עם ASD

יכולת הבחנה
בפרטים

- יכולת הבחנה בפרטים
- זיכרון פרטים מצויין
- תפיסה חזותית טובה
- ידע עולם רחב
- לעיתים קרובות IQ תקין או גבוה מהממוצע
- לעיתים יש תחום חוזק משמעותי
- בכיתה, על פי רוב, ילד עם ASD הוא "ילד טוב"
- ועוד

קשיים שכיחים אצל תלמידים עם ASD

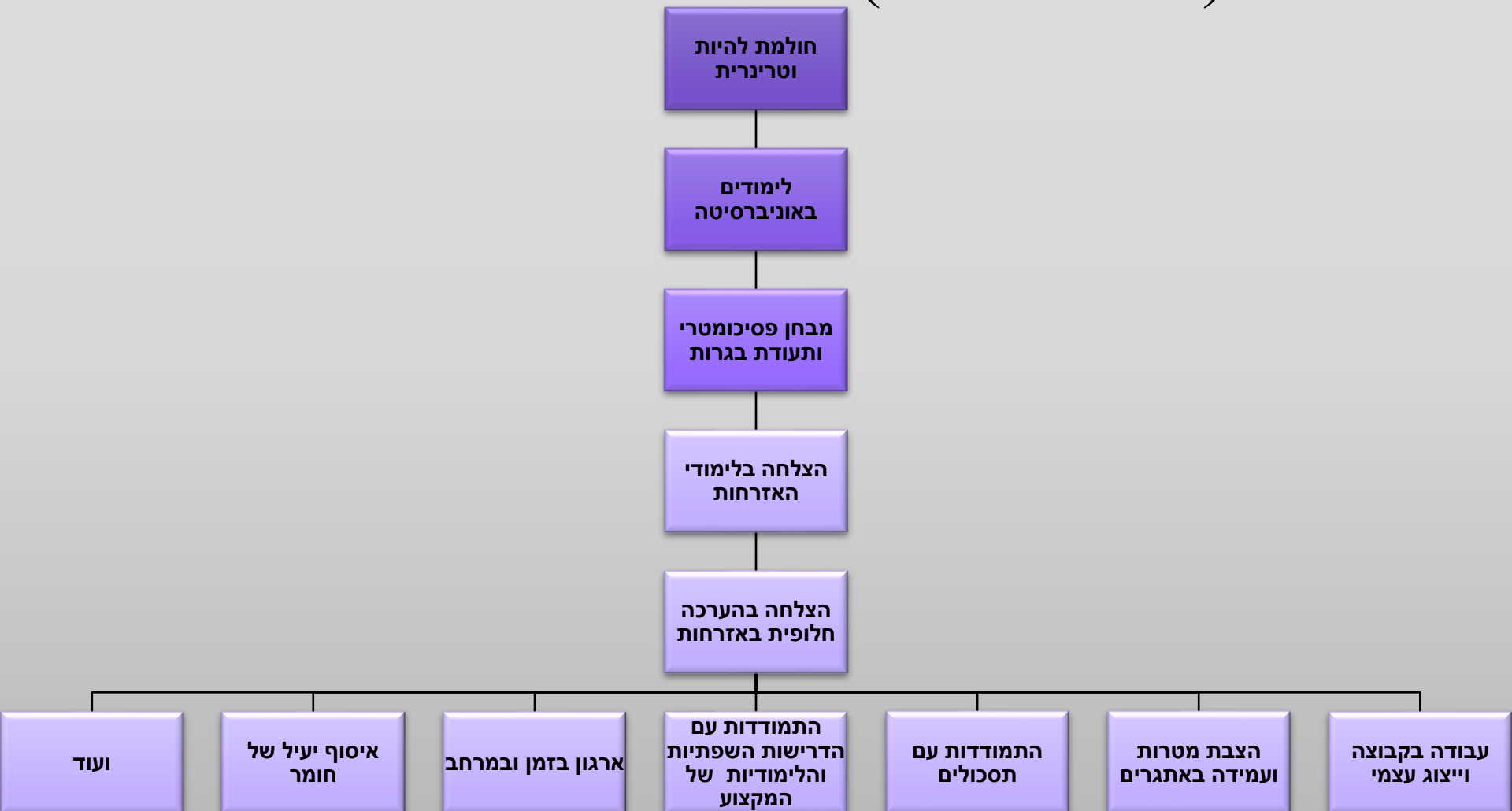
- קשיים אקדמיים (גם כשה-Q גבוה)
- קשיים בתחום החברתי – תקשורתי
- קשיים רגשיים
- קשיים בהתארגנות
- קשיים בקשב וריכוז
- קשיים מוטוריים
- קשיים בויסות
- העדר או דלות בחזון ומטרות
- קשיים בגמישות ויכולת הסתגלות
- ועוד

אז מה עושים?

דוגמה לפירוק חזון לתוכנית עבודה (תל"א / תח"י)

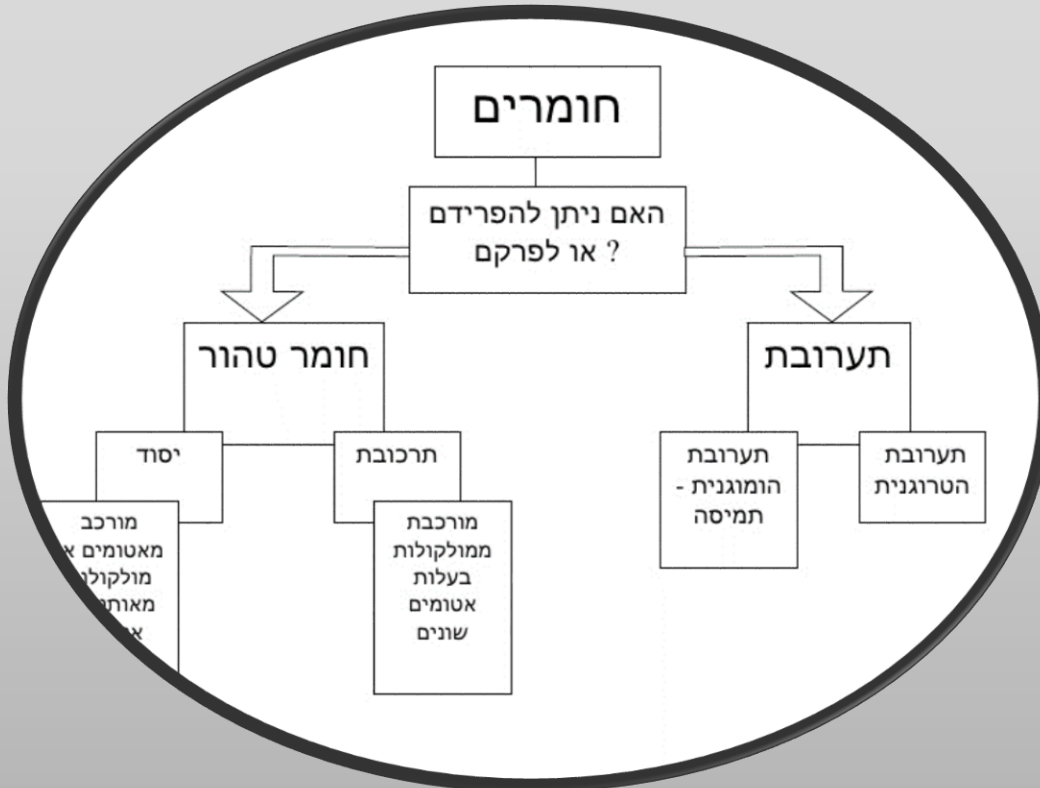

כלי עבודה

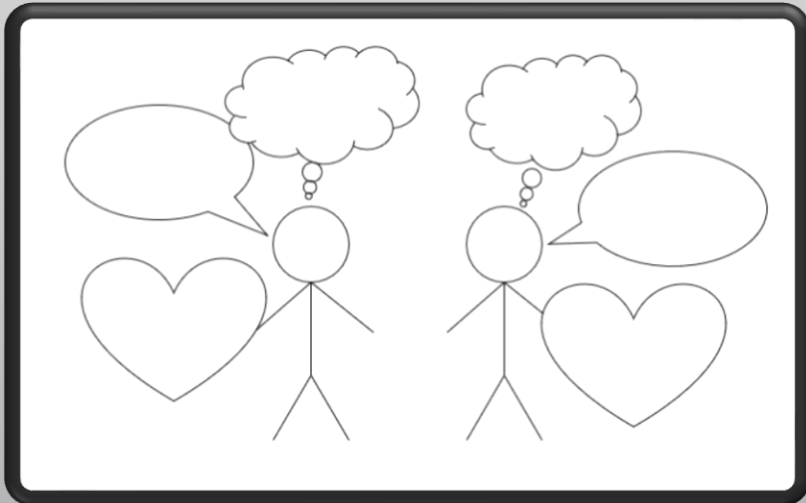
התחום האקדמי

- אמצעים חזותיים
- תבניות
- פיתוח כישורים אישיים
- סמלים חזותיים
- שינון
- טקסים קבועים
- שמירה על מבנה שיעור קבוע
- הכנה לקראת שינויים
- תיווך יחסי סיבה ותוצאה
- הקניית אוצר מילים
- תיווך משלב לשוני מתאים
- ועוד ועוד

התחום החברתי - תקשורתי

- ❑ אמצעים חזותיים
- ❑ הקניית הכללים והנורמות החברתיות
- ❑ הקניית המיומנויות במסגרת קטנה ומוגנת
- ❑ תרגול בסביבה הטבעית
- ❑ הקניית היכולת לשיח בכיתה ומחוץ לה
- ❑ שימוש בערוץ הקוגניטיבי
- ❑ הסברה לתלמידי הכיתה בשילוב
- ❑ שיתוף בקבוצת שווים
- ❑ ועוד ועוד

תחום כישורי החיים

תיווך לבניית עצמאות (תפקיד הסייעת)

אמצעים חזותיים

ניתוח התנהגות

ל"ב 21 ומעברים

הצגת שינויים במידת האפשר

אמצעים מארגנים (טלפון, יומן ועוד)

סרגלי התארגנות

מתן כלים להסתגלות

ועוד

התחום הרגשי

- המשגת הרגשות
- ייצוג עצמי
- פיתוח יכולת הבחירה והיוזמה
- טיפול רגשי
- שיקוף הרגשות של הזולת והקניית TOM
- הדגשת תחומי החוזק ומתן מקום לביטוי שלהם
- פיתוח היכולת להציב מטרות ולשאוף אליהן
- קבלת האוטיזם וקבלת עצמי
- ועוד ועוד

התחום ההתנהגותי

- שיקוף של התנהגויות לא מסתגלות והצעת חלופות מתאימות
- מציאת ערוצים מתאימים לויסות
- הקניית כללי התנהגות
- שימוש בניתוח התנהגות
- ועוד

תחומים נוספים

ויסות תחושת

מוטוריקה עדינה וגסה

קשב

ועוד

למידה בעת קורונה

- ארגון זמן
- ארגון מרחב
- הכוונה עצמית
- תקשורת אחרת
- עבודה בקבוצות
- שימוש בטכנולוגיה
- פתרון בעיות
- ייצוג עצמי בעת קשיי ויסות (חבישת מסיכה)
- ויסות (לצורך חבישת מסיכה)
- ועוד

דוגמא לשימוש בשיעור כלכלת בית לצורך

השגת מטרות שונות

התחום האקדמי

- למידה לקראת בגרות בתזונה
- הכרות עם פירמידת המזון
- הכרות עם מאפיינים של חומרים שונים ומידותיהם
- הכרות עם מושגים שונים: בישול, אפייה, בלילה, בצק, מרקם, מסיסות...
- תמחור ארוחה
- תכנים נוספים על פי שיקול דעת הצוות
- תכנים נוספים על פי עניין התלמידים
- ועוד

התחום הרגשי

פיתוח תחושת יכולת ושליטה

פיתוח אוטונומיה על ידי זימון אפשרויות בחירה וניווט

התכנים

סיוע לזולת במהלך העבודה במטבח

הנאה מהתוצר: מראה, טעם, ריח, וכו'

מכירת התוצרים ומתן תחושת ערך

תרומת התוצרים ומתן תחושת ערך

התנסות בתחום עיסוק המזוהה כשייך לעולם המבוגרים

ועוד

כישורי חיים

- ניהול המטבח, בישול ואפייה
- שמירה על הגיינה
- שימוש במעגל ההפנמה ובמודל פתרון בעיות
- ביצוע תהליכי קבלת החלטות
- זיהוי מצבים מסוכנים
- זיהוי קריאות לעזרה של השותפים ומתן עזרה באופן תואם
- תכנון זמן
- התארגנות במרחב
- הצבת מטרות וחתירה אליהן
- קבלת החלטות משותפת
- חתירה משותפת לקראת מטרות משותפות
- ועוד

התחום החברתי

קבלת החלטות משותפת

חתימה משותפת לקראת מטרות משותפות

שיתוף פעולה

ישיבה משותפת סביב שולחן וניהול שיח

שיח בעת עבודה

התחשבות

ויתור

סבלנות

בקשת עזרה וקבלתה

פרגון

עשייה למען הזולת

ועוד

תחומים נוספים

מוטוריקה

ויסות תחושתית

קשב

ועוד

החינוך הוא הדרך,
האדם הוא המטרה

א.ד. גורדון

טיפול עצמי ועצמאות אישית

דוגמה לעבודה על אוטונומיה

